

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS.

Any XII

Reus Dimecres 15 de Desembre de 1897

Núm. 3.4313

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 3,50
A provincies trimestre. 10,00
Extranger y Ultramar. 12,00
Anuncis a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerias d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mellofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra

Arrabal Santa Anna, número 80, prop à la plassa de Catalunya

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

CEPS AMERICANS

HORT DE PAU ABELLÓ tocant à la carretera de Tarragona

Arrelats molt superiors.--Preus ventatjosos.--Autenticitat garantida.

Per tractar en lo mateix hort ó carrer primer del Roser n.º 4.

MALALTIAS DELS ULLS

L' oculista de Tarragona **D. J. MIRÓ** accedint gustós à las peticions de sos numerosos clients, estableix en Reus una consulta tots los dilluns y divendres de 2 à 5 de la tarde. Consulta: Arrabal Santa Anna, número 1, pis primer, cantonada al carrer Monterols.
Los demés dias en son gabinet de TARRAGONA, de 10 à 12 del matí y de 3 à 5 de la tarde.

Tos Desapareix ràpidament usant lo Tos XEROP SERRA

No conté opi ni morfina, per lo que pot administrarse als noys sens cap perill. Vegis lo prospecte.

Tos FARMACIA SERRA. Oberta tota la nit. Tos

Vinyas Americanas

DE **Marcial Ombrás** (Propietari)

Avinguda del ferro-carril, Figueras, (Girona)

Barbets y estacas en venta, rer milions.—Preus reduhits y autenticitat garantida.—Cinch milions d' estacas, y un milió de barbats.

SECCIÓ DOCTRINAL

¡ 32.000 malalts !

Als patrioters, als partidaris de la guerra à tot drap, als patrons eranyas, recomenem la lectura de las següents ratllas, que retallem de nostres estimat company «La Renaixensa», en las quinas s' ocupa del informe donat per l' Inspector General de Sanitat à Cuba; sobre l' estat sanitari de las tropas: «En l' informe donat per l' inspector general de Sanitat se dihen unas cosas que no s' poden llegir sense que espurnin las llégrimas.

Entre ellas se cita la de que, després de quatre cents anys de tenir Cuba al nostre poder, no asblem que à Pinar del Rio hi hegués ni febre groga, ni intermitents, ni disenteria. S' han tingut de veure ls batallons aclarits pera saber una cosa tan vella. *Antes ignoradas*; ho diu ab la més gran frescura del mon tot un inspector de Sanitat; tot un senyor *Cesáreo Fernandez Losada*.

No hi abestaven los hospitals de la provincia de *condiciones sanitarias antes ignoradas*, y la malalta tingueren de ser traslats a la Habana ont se n' crearen de nous, entre ells un ab més de 4.000 llits.

Confessa l' inspector que son in comptables los soldats malalts, inútils y decayguts per falta de forsas y que la repatriació verdaderament extraordinaria de aquets derrers mesos no hi pot donar l' abast. Pero en cambi ja ns fa saber à qué es deguda tanta desgracia; à que ls soldats anavan mal menjats; a que no dormían més que al ras per ordres superiors: à que l' vestit de cotó no serveix per aquells climas humits; à que las caminadas eran tremendas, no permetentse las reposadas naturals en temps de campanya; à que de carn passavan temps que no n' veyan, no quedantlos altre remey que fallarsen un tros de la seva si tanta gana tenian. També diu don *Cesáreo*—un senyor que avans nos omplia de bonas noticias, ó que per lo menos los hi penjavan los diaris rotatius—que ls hospitals están de qualsevol mal amen Jesús, que no tenen ni las cosas indispensables, que l' metjes hi escassejan y que hi enmalalteixen de tant treballar.

Total que no es tot hi estarse prenent café y voltar à n' en *Máxim Gomez* ab terrossets de sucre ó anàrsen à fer de patriota verdader patint fam y set, corrent com un lladre, no dormint sota terrat y passarse las malalties sense metjes, sense apotecaris, sense mare ni germans y tenint d' esperar tanda per poder ajéures en un lit d' ahent n' acaban de treure, ab mortalla ó sense, à un company de *rayadillo*, à una altra víctima de la estupidés dels governs y de la fanfarría criminal dels musicayres de sarsoela. Bon goig encare del que pot llensar lo derrerr badall sjejut sobre un matalàs y no l' te de llensar en un recó de cuariel ó apuntalant una parel de fortificació.

Pillos! No res més que pillos son tots los que han contribuít à tanta desdixta; difressin sa falta d' humanitat ab lo sant nom de patria ó be prenguin la guerra per un entreteniment.

Es en *Losada* l' que confessa aquestos horrors. L'

inspector general de Sanitat dels soldats de Cuba. Mesos y mesos que la mort y ls trasatlántichs van metejant hospitals y encare jebuen al lit del dolor 32.000 fills de mare; encare n' quedan altres tants que esperan tanda per morir sobre un lit encare calent.

Llegint l' informe oficial de sanitat, recordant tota la campanya patriotera fomentada per enriqueirse uns quants ab la escusa de la bandera, y del lleó, y del honor, y de totas aquestas cosas que are no valen res perque s' trovan per tot arreu menos allà ahont deurían estar, y seguida per los tabalots de sempre, per la gent aixuta de sentiments, à un li saltan dels llabis paraules que si no van hé en un diari seriò, expressan lo que volen expressar y que convé que expressin.

Si; aquesta Espanya patriotera no s' compon de res més que de bergants y de bestias. A uns y à altres ha pagat l' escot la joventut que feya anar los telers y estripava la terra. Ells han robat à las mares los fills de sas entranyas; à la patria son diner y sa serietat; à las noyas casadoras lo seu demà; à la generació vinent la forsa y la vida.

Llegíulos avuy los diaris guerreros del any passat. Fan llástima. Tots aquells enfilalls d' héroes y de biografías; de burlas sanguinarias y d' entusiasmes fingits; de combats somniats y de victorias més somnidas encare, ja no hi son. Qui mes qui menos s' ha fet autonomista. Lo qui defensa en *Weyler* y sos procediments ho fa com aquell que no goss. Ni tantols parlant d' aquellas furias negres del mazete y del cavell, ni del atigre de la manigua. Los yankees ja tenen entiment: los porchs se ns han tornat personas.

Mentres esperen una altra guerra ab las infelissas kábilas marrocas s' entretenen are fent mitja, que fer mitja y no altra cosa es per ells omplir los diaris sense poderhi llensar llamps y centellas una ratlla si una no.

La sort per los rotatius es que una nova guerra ja s' acosta. Si ls carlins s' están un any mes quiets, los diaris no s' podrán llegir. En havent endevinat la xarrrda y l' logogrifo s' haurá acabat la feyna.

ARTS Y LLETRAS

Un sermó regionalista

Vivim en un temps verdaderament caòtich. Com fins avuy havian regnat ab despòtich imperi las opinions polítiques, que à tants grans desastres nos han portat, quan ha apuntat l' alba de la regeneració, principi del dia venturós de la descentralizació y de la autonomia, del retorn à l' antiga y verdadera llibertat, y las preocupacions polítiques, que per espay de tants anys nos han fet viure en la negra nit d' una tiranía inaguantable que ab lo nom de llibertat nos ha pres fins lo pé de la boca, han comensat à arramboyarse y à retirarse, com ombres que à la fi han d' esser venudes per un sol poderós y claríssim. Aixó durará poch, com sol durar poch la lloytas entre l' dia y la nit quan vé, decidida l' aurora. Però, llarch ó curt, avuy estém en mitj d' aquest caos, y quan s' han vist lluhir, ab tot son esplendor, los raigs primers d' una autonomia verdadera, portada per aquells que avans havian fet gala de no créurehi y que, per consegüent, l' han

adoptada per reflexió y per convicció, las preocupacions polítiques de tot color y de tot origen han arribat á la hora de la desesperació y desesperadament se baten y s' resisteixen per allargar tant quant sia possible lo moment fatal é inevitable de la derrota.

No parlém ja dels egoismes, que tant havian florit y triomfat baix la protecció de la tirania política, los quals també, com és natural, s' han resistit y han parlat d' integritat nacional y d' amor patri quan han temut perdre las ollas d' Egipte; no n' parlém perque alguna cosa se n' es dit aquí y no es assumpto g'yre agradable. Pron hi ha que conserven y que contemplen limitantnos el espectacle de desesperació de la política, espectacle que ha d' ésser horrible per aquells que viuen y s' bellugan en terra massa baixa per ovitar, com, gracies á Deu, ovirém nosaltres, la llum espléndida de restauració que ve acostantse acostantse... Mirant á baix, realment fa llástima y compassió veure las contorsions d' aquella gent saboga y tossuda que no us ha volgut seguir en nostra ascensió á la montanya de la esperansa; pero, segura de que aixó passarà y s' esvehará á mesura que l' sol de la nova era vaja pujant y defenise de la boyrada del matí, nos plau mentrestant anar veient com sos raigs van foradant per sos indrets, fent son camí triomfal. Avuy es un frare qui ns posa la ploma als dits; una veu jove y fogosa sortida d' aquella poética regla de Sant Francesch que tan agermanada visqué ab nostre poble y á la qual pertany aquell nom insigne, d' universal prestigi, que tan esplendor doná á la historia intelectual de nostra Nació catalana; lo nom de Ramon Llull. Figurat, lector, si ns hà d' agradar sentir parlar ardorosament de regionalisme y d' autonomia, desde dalt d' una trona, y en una ciutat tan gloriosa y tan catalana com Balaguer, per un fill, jove y elocuent, del humà Serafi que defallí d' amor aquí entre nosaltres, sota ls saules de nostres torrents!

Aixó es lo que feu, ara fa poch més d' un any, lo Rvnt. P. Fra Anton Medina y Plasencia, á qui, per rahó de viure en l' actualitat en lo Convent del Remy, hem tingut los vigatans ocasió de sentir varias vegadas. Se celebrava á Balaguer la festa anyal de son famós Sant-Crist y l' Pare Medina feu lo sermó, en lo qual vingué á resumir la noble historia d' aquella ilustre ciutat. La predicació del jove Menoret, que barríam dit en los grans temps de sa religió, que eran també los grans temps de Catalunya, fou tant del gust dels balaguerenchs que la volgueren guardar estampada, y á aquesta venturosa circumstancia devém l' haver conegut lo sermó los que no poguerem sentirlo.

Es clar que, al parlar de Balaguer, havia de citar lo predicador aquell dia tristíssim de nostra historia en que fou vensut Jaume l' Desditzat. Lo P. Medina ho fa ab aquestas paraulas (1):

Contempleu aqueix Castell: es lo Calvari de Balaguer. ¡Ab quantas llágrimas han sigut regadas aqueixas pedras! ¡De quantas angoixas han sigut testimonis aqueixas murallas! ¡Cóm escoltarian, mudas d' espant, lo crit de Catalunya al morir abraçada ab la bandera del últim Comte d' Urgell y enfonsarse en la tomba que li cavá l' espasa de Ferran (2) d' Antequera... Runas consagradas pel dolor y las llágrimas d' una gran dona y per la desgracia d' un desditzat comte, jo vinch avuy á posar sobre vosaltres un bes, una llágrima y un record.

Com una sombra negra apareix en l' historia catalana, encara avuy, lo record del Parlament de Casp, ahont un gran apóstol valenciá, Sant Vicens Ferrer, prepará l' abrác de Castella ab l' Aragó. Pero per respecte al Sant, en quals llabis—com ha escrit un eloqüentíssim tribuno nostre—«flameja l' esperit de l' eloqüencia cristiana, d' aytal manera que, al predicar, dels carrers y plassas ne feya esglésias, dels pedrissos tronas y dels transeunts devots, penetrant sa veu agudíssima en los cors més frets, y movent á la pietat exaltada los caràcters y esperits més indiferents», per-meteume, fills de la nobilíssima Catalunya, á mi que só valenciá, calle l' historia d' aquell jamay oblidat Parlament,

¿Qui sab si l' Sant, que al fi era home, se va equivocar? Tal vegada la corona d' Aragó degué cenyir-la, per tenirhi millor dret, lo Comte d' Urgell D. Jaume... ¿Qui só jo pera esbrinar cuestió d' aytal trascendencia? Però, fos ó no fos la justicia y l' dret de part del Comte d' Urgell, devém ab tot aixó admirar aquell arranch

(1) No reproduhim l' original castellá, preferint la traducció catalana que acompanya al sermó, iestampat á casa de nostre colega «La Renaixensa», perque suposem que no haurá sortit sens revisarla lo P. Medina.

(2) La paraula Ferran, que considerém absolutament necessari, no figura en la traducció pero sí en l' original.

sublim d' una dona que era mare y d' un home que era l' seu fill, y que no dubtà en defensar ab las armas lo seu dret contra tot lo poder de Castella y d' Aragó.

—Fill meu, lo Parlament de Casp acaba de fallar en contra teu., Comte d' Urgell, essent aixís que la corona d' Aragó te perteneix de dret. Com á noble y com á cavaller, deus tornar per la justicia jugant lo tot pel tot: fill meu ó Rey ó res.—

Catalans que feu del amor á vostra terra un culto, aqueixas murallas que escoltaren aquell crit tant esgarriós com sublim de la Comtesa Margarida están encara en peu com demanantvos alguna cosa. Los grechs aixecaren als héroes de las Termópilas aquell monument bont s' hi llegia: «Viatger, párat y descobreixte; la terra que trepitjas es sagrada». Poseu també vosaltres en eixas murallas una pedra ahont ab lletras d' or llegendan los vostres fills aqueixas gloriosas paraulas: *Fill meu ó Rey ó res.*

Lo jove predicador junta ab la sort del Comte d' Urgell la sort de Balaguer, y diu després:

Lo Rey d' Aragó ne surt victoriós, pero s' aixeca un crit per tot Catalunya, y quan Ferrán se n' tornava de Balaguer, després de la victoria, lo vent, ab sas inmensas onadas transportá á tots los pobles del nostre terrer las paraulas bíblicas que l' Prior del Convent de Sant Domingo, dret sobre las runas, diu á D. Ferrán: «Rey d' Aragó, vos marxeu victoriós de Balaguer, pero en los jorns de las vostras glorias los cels s' entristiren y la terra s' endolá».

Lo P. Medina deixa aquí l' historia del Comte, sens anar més enllá, tal vegada per l' horror que causa la relació del inhumana procedir del vencedor ab la familia del Comte y per l' indignació que en tot pit noble desperta la tragedia de Xátiva; y cenyintse á las desgracias de Balaguer, ó la perda de sa autonomia local, li dona en mitj de sa desventura present l' esperansa d' una resurrecció:

...La resurrecció que pot donar altra volta á Balaguer dias de gloria y de grandesa, la resurrecció de l' autonomia municipal dins del gran organisme de la pátria.

No s' pot negar que l' desitj d' aqueixa resurrecció es per tot y es lo que ha determinat á molts pobles á sortir en defensa dels principis regionalistas. A Catalunya, lo mateix que en aquellas regions ahont encara viu y s' agita lo sentiment regional y no s' ha perdut encara l' record de sas llibertats, se constitueixen tots los dias societats pera defensar los principis regionalistas.

Nosaltres aborrim ab tota l' ánima aqueix centralisme que tot s' ho xucla, que no es sinó la desgracia de la patria y la mort dels pobles. Per aixó abraçém lo regionalisme que, tot donant robustesa á l' autoritat del Municipi, fa més forta á la patria.

La Religió no condempna, ans bé ajuda, aqueix moviment dels pobles engelosits de la seva llibertat verdadera, la Religió consagra aquest impuls noble d' independencia regional, perque ningú com l' Iglesia está més joyós de la llibertat dels pobles. Y tant es aixís que avuy que mimva lo valiment de l' iglesia en l' Estat, l' Estat ha pogut clavar lo punyal al cor de las llibertats municipals. Però, quan l' Estat s' inspirava en l' influencia benefactora de l' iglesia, allavors fins lo rey més gran del mon, l' immortal Felip II, que tenia per corona dos mons y per vassall lo sol, va tenir al últim de respectar las santas llibertats y ls furs d' Aragó. Regionalisme, sí, regionalisme es lo que volém, aixó es, la llibertat de la regió lliure d' aqueixos caciquismes perturbadors que matan la vida del Municipi. Regionalisme, sí, regionalisme, aixó es, la llibertat dels pobles, quals municipis han d' ésser lliures de debó y no vassalls dels putinejadors d' eleccions. Regionalisme, sí, regionalisme pera que la patria sia gran. Llibertat, sí, llibertat regional, pera que sia veritat la llibertat nacional.

Jo vos dich á vosaltres, fills de Balaguer, á vosaltres que ploureu sobre l' sepulcre de las vostras grandesas, al peu del vostre Castell, jo vos dich que, si volen que tornen aquells jorns de la vostra grandesa, teniu que estimar la vostra ciutat, la vostra regió; jo vos dich que teniu d' ésser regionalistas, pero també jo vos dich que aqueix regionalisme teniu de béurel aquí, en eixa font, aquí, en eixa Creu, aquí en aquest Cristo, que digué d' ell mateix que era «resurrecció y vida». Devant d' aqueixas runas, al fer memoria de lo que váreu ésser y veure lo que sou, jo miro aqueixa Creu y en ella hi veig lo que podeu ésser, jo veig en eixa Creu escrita eixa paraula «Regionalisme», regionalisme sant, regionalisme católich, regionalisme patri.

Reconeixent que alguns petita aclaració podria ferse á aquest «morceau» de programa regionalista, nos alegrem de que l' P. Medina, nat dintre l' territori

de la Nació catalana y esperansa de la religió de Sant Francesch, estiga ab nosaltres en lo essencial y ho digá ab tant ardor á la trona. Tots los que aspiran á la verdadera llibertat y á la descentralisació haurán d' agrahirli.

G. P.

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 14 de Deseembre de 1897

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneróide	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m. 3 t.	755 754	82 81	0/0	1/9	Nuvol	

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m. 3 t.	Sol. 23 Sombra 15	10	12 14	S. S.	CunNin	0/5 0/5

Avans d' ahir hi hagué una sensible desgracia en la Plassa dels Cuartels. Un pobre obrer, ocupat en desfer las voltas d' aquella plassa, quedá aplastat dessota una d' ellas que caygué quan menos s' esperava.

Seria hora de que s' prenguessin totes las precaucions possibles en aquesta classe de treballs tan exposats, puig es una cosa terrible que l' pobre jornalero que ab prou feynas se guanya la vida treballant tot lo dia, en un moment se vegi exposat á deixar la existencia entre las desferras, siga per imprevisió ó per falta de precaucions en los directores de las obras. No vol dir aixó que culpém á ningú de lo succehit, sino que ho dihém sols perque may se farà prou, per molt que s' fassi, en guardar del perill al infelís que per un miser jornal te de veures contantment exposada la existencia.

Los estudiants de nostre Institut nos participan que fem públich son agrahiment á la premsa local, societats, corporacions, particulars y quantos s' han interessat aquestos dias en l' assumpto que motivá la protesta y Exposició que ahir publicarem.

Quedan satisfets los alumnos de nostre centre d' ensenyansa oficial, y estigan segurs que la població de Reus vetllará pera sos interessos en aquesta y en totes las cuestions.

Hem rebut un atent B. L. M. del mestre director d' orquesta del Teatre Fortuny, D. Francisco de Pérez Cabrero, participantnos que avuy dimecres tindrà llech lo seu benefici en nostre colisseu.

Li desitjém una bona entrada y que no escassegin los regalos dels seus numerosos admiradors.

L' etern pallasso de la política espanyola, en Romero Robledo, en son discurs de la Assamblea romerista, ha dit que si es cridat al poder, no respectará la autonomia de Cuba, que la derogará.

Y encara hi ha qui s' estranya de que ls insurrectes responguin á la autonomia á tiros, quan pel devant se ls diu que ls hi tornarán á pendre. Encare que no calia, perque ja saben ab qui tractan. Aixís també han vingut respectant los furs que prometeren y estipularen ab la nació catalana al ferse la malhaurada unió.

Sempre hi hagut Sagestas que han concedit autonomias y Romeros Robledos que las han derogat á Espanya. ¡Y n' diuen lo país clássich de la *hidalguita!*

Abir nit se reüní en las Casas Consistorials, baix la presidencia del Sr. Alcalde, la comissió nombrada temps enrera pera recullir fondos ab destí á auxiliar la classe obrera sens treball, haventse acordat per unanimitat donar definitivament per tancada la suscripció, així com invertir las cantitats recaudadas, importants en junt unas deu mil pessetas, en obras públicas, donant al efecte colocació als treballadors que s' trobin sense ella y no haguessin sigut encara utilitzats sos serveys.

Sembla que, de moment, s' ocupará á dits obrers en los treballs necessaris pera arreglar la resant de la Rambla de Masini, en la plantació d' arbres en tota la extensió de la mateixa, desde l' camí de Valls fins lo de la Selva, y, després, probablement, en la prolongació de la cloaca de dita Rambla, fins la plassa de Sant Narcís.

Havém rebut lo darrer número publicat del periódich vassch «Enskaldunes», que publica interessantíssims treballs sobre ls assumptos espanyols que avuy tant preocupan á tots los pobles.

Tindrém lo gust de traduirne algun pera nostre diari, pera que 's vegi que allí com á Catalunya, lo poble no dorm, y que s' atansa 'l dia pera que juntes las regions que foren y aspiran á ser lliures, exigeixin del poder central las libertats que per la forsa se 'ls hi arrepassá.

Llegim en lo «Buletí del Centre Excursionista» «Diversos periódichs d' aquesta ciutat han donat compte del descobriment de varias urnas cinerarias al fer un desmont en la carretera de Tarrassa á Olesa. D. Domingo Palet y Barba, delegat á Tarrassa, mentres estudia més lo dit descobriment y 'ns en promet una memoria que veurá la llum en lo «Buletí», nos dona los següents detalls: «Al moment vaig calificar de necrópolis romana, en que 'ls indigenas, no assimilat encara, conservan los «critos céltichs». La factura dels vasos indica un estat primitiu en l' art de la terriceria, que contrasta ab la perfecció de la cerámica romana que 's troba precisament á pocas passas d' aquesta necrópolis en los rastres d' una «villa rustica» ó «masia romana». Es un erro lo dels vestigis de pinturas de que ha parlat algun periódich. La forma dels vasos convé ab los de las necrópolis «céltichs» y «galas» de Fransa, y fins alguna forma y 's ornaments (senzillas ratllas) recordan la terriceria dels «tumulus» y dels «dolmens».

Hem rebut lo número de Desembre del *Resumen de Agricultura*, en lo cual figuran los següents articles: «Las invasiones del block-rot», «Una Sociedad Agrícola», «Metamorfosis destructivas de los vegetales», «De re rústica», «Fabricación de quesos de pasta blanda», «Modificaciones en el injerto herbáceo de vña según el sistema Laffleur», «Un empleo del ajo». Son molt nutridas las secciones de «Problemas agrícolas», «Crónica agrícola», y «Revista comercial». Segons diu aquesta Revista, dintre de molts breus dias se posará á la venda la «Agenda Agrícola» per 1898, que tanta acceptació ha tingut desde que comensá á publicarse.

«Las Provincias», de Valencia, dona la noticia de que D. Francisco Peris Mencheta, director de «El Noticiero Universal», de Barcelona, será elegit en las próximas elecciones diputat á Cortes per lo districte de Cullera, ab carácter independent.

Ja es molt que fins are no hi hegin pensat. S' ho te ben merescut. Es lo digne coronament d' una existencia dedicada per complet á la explotació dels cinch céntims de la ignorancia y de la curiositat. Que vegi á las cortis á representar á aquest poble.

Las familias dels processats per lo crim del carrer de Cambis Nous, que foren desterrats á Fransa, Inglaterra y 'ls Estats Units, han visitat al gobernador civil de Barcelona en súplica de que se 'ls hi permeti tornar á sas casas, equiparantlos als que recentment han sigut posats en llibertat, ja que 's troban en las mateixas condicions.

Lo recaudat ahir per concepte de Consums en la Administració d' aquesta ciutat, puja á la cantitat de pessetas 980'19.

SECCIO LITERARIA

Anyoransa

L' aygua que corre, per lo riu mansa, al besar l' ona gegant del mar; alborotada, sent l' anyoransa d' aquellas terras, qu' un cop regá. Encar recorda, bellas floretas de la ribera; qu' ella ab amor; feu creixa un dia. Y las cansonetas, que allí entonava, gay rossinyol. Encar cren veure, joyosas nenas com celometas de tall gentil; que li donavan, sas rossas trenas, y qu' ell besava ab l' amor més viu.

Y are plora venturosos; tan hermosos, altres jorns, y desitja rebolcarse; y esplayarse al mitj dels rochs. Prou voldria, torná enrers; á manera d' altre temps;

prou que pensa an aquella plana, tan galana com vergé. Més s' agita y remolina; s' encamina mar endins; y ab gran pena, barrejada entre l' onada, diu aixís:

Humil me creya. Prompte orgullosa, avall baixava adpressa avall; per ser ficada á la mar hermosa. Aixís m' ho creya jo per mon mall Are que lloyto, m' espanto y ploro, ab la feresa d' eix monstre vil; are sols are, ¡oh ingrata!; anyoro hermosas terras, que un temps reguí.

Quantas vegadas, n' es l' anyoransa que plora l' home fent mars dels ulls; fill de penas per recordansa de temps ditxosos qu' ell s' ha perdut.

JOAN PUIG.

Selva del Camp 11 Desembre, 97.

SECCIO OFICIAL

Alcaldia Constitucional de la ciutat de Reus

Acordat per l' Excm. Ajuntament de ma Presidencia la urbanisació de la Rambla de Miró, desde la porta del Molinet á la de la Selva, l' expedient y plans de referencia se trobaran de manifest en lo Negociat de Foment de la Secretaria d' aquest Ajuntament, per lo terme de 20 dias á contar desde la publicació del present edicte en lo Buletí Oficial de la provincia, al efecte de que 'ls vehins interessats pogan alegar, dintre dit terme, quant creguin convenient á son dret.

Y pera sa notarietat se publicarà y fixará en la forma acostumada. Reus 14 de Desembre de 1897.—L' Alcalde, Joseph M. Borrás.—P. A. del A. C.—Lo Secretari, Joseph de Montagut.

Centro de Lectura

De confirmat á lo previngut en l' article 49 del Reglament d' aquesta Societat, lo próxim diumenge, dia 19 del corrent mes de 3 á 5 de la tarde se verificaran elecciones pera la provisió dels cárrechs de President, dos Vocals, dos Secretaris y Tesorer.

Lo que 's fe públich pera coneixement dels senyors socis. Reus 14 de Desembre de 1897.—P. A. de la J. de Govern.—Lo Secretari de torn, Jaume Gilabert.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Eusebi.
Sant de demá.—Sant Valentí.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 13

De Port Vendres en 5 dias, pail. francés «Anna», de 67 toneladas, ab bocoys buyts, consignat á don Anton Mariné.

De Bilbao y escalas en 28 dias «Cabe Silleiro», de 675 ts., ab efectes, consignat á don M. Peres.

Despatzadas

Pera Amberes y escalas, vapor «Cortés», ab efectes.
Pera Marsella y escalas, vapor «Cabo Silleiro», ab efectes.

Pera Génova y escalas, vapor «Grao», ab efectes.
Pera Palma de Mallorca jabeque «San Miguel», ab bocoys buyts.

BOLS DE REUS

Cotisations realissadas en lo dia d' ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	64'65	Fransas	18'30
Exterior	80'70	Cubas vellat.	96'37
Colonial	77'12	Cubas novat.	78'37
Norts	18'25	Adunas	96'19
Obligacions Alm. ase.	22'35	Obs. 3 glos Fransas.	53'53
		Filipinas	33'10

PARIS	60'93	Norts	53'13
GIROS	32'80	Londres	33'10

J. Marsans Roí

Representant: JOAQUIM SOCIATS

GARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	64'65	Filipinas	33'10
Exterior	80'70	Adunas	96'37
Amortisable	77'12	Cubas 1886	94'37
Fransas	18'25	Cubas 1890	78'37
Norts	22'35	Obs. 6 glos Fransa	96'19
Exterior París	60'93	Obs. 3 glos	53'53
París	32'80	Londres	33'10

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París. Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paissos.

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Llauredó Prats, don Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Prius Demestre.

Londres á 90 dias fetxa. 33'10 diner.
» á 8 » vista. 33'40 »
París á 8 » » 32' » operacions
Marsella á 8 » »

VALORS LOCALS DINER PAPER. OPER.

ACCIONS	0'10	0'10	0'10
Gas Reusense		850	
Industrial Harinera			0
Banch de Reus	345	520	
Manufacturera de Algodon	70	100	
C. Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.		150	
Societat Hidrofórica	435	450	

TELEGRAMAS

Madrid 14.

Un telegrama de Cuba diu que á Rioseco ocorregué un topament ab los insurrectes.

La acció fou molt important, morint lo cabecilla Pitirri y tres individuos més.

Lo cadávre d' aquest fou exposat en lo cementiri de la mencionada població.

—Avuy arribaran á Cuba los decretos de la Autonomía.

Desseguida se constituhirá lo Govern colonial, y se prepararan las elecciones.

—Un telegrama particular de la Habana diu que l' cabecilla Collazo fou ferit en lo combat de Caiman.

Així ho ha assegurat, agrega 'l despaig, un rebelde que s' ha presentat á indult.

—Torna á assegurar-se en alguns circuls polítichs que 'l Govern té bonas noticias de Cuba.

S' afegeix que l' insurrecte Sanguily, que com es sabut, fou indultat, s' ha ofert al general Blanco.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Companyia d' ópera y sarsuela espanyola DIRIGIDA PER LO MESTRE

D. FRANCISCO PEREZ CABRERO

Funció pera avuy.—Segon abono.—5.ª de la segona série.—Benefici del Mestre Director D. Francisco de Perez Cabrero, lo qual té l' honor de dedicarlo als Srs. Abonats y al públich en general d' aquesta ciutat, ahont comensá sa carrera.—Se posará en escena la ópera espanyola del mestre Bretón, «La Dolores».—En l' intermedi del segon al tercer acte Concert ab lo següent programa: «Souvenir», melodia per la orquesta, dirigida per lo beneficiat.—«El sueño», wals de tiple y orquesta cantat per la Srta. Perez Cabrero (L) y dirigida per lo beneficiat Sr. Perez Cabrero.—«Ave Maria», cantada per la Srta. Perez Cabrero (L), coro general y secció coral del «Centro de Lectura» y en la que dirigirá la orquesta la senyoreta D.ª Mercé de Perez Cabrero.

Entrada á localitat 3 rals.—Id. al paradís 2. A dos cuarts de nou en punt.

Imp. de G. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus a Barcelona

5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera. (Per Villanova y Vilafranca)

8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y diables, (Per Villanova)

12:41 t. mercancías, segunda y tercera.

1:57 t. correo (per Villanova)

De Barcelona a Reus

5:25 m. (per Vilafranca)

9:46 m. (per Vilafranca)

15:18 t. correo (per Vilafranca)

7:39 t. exprés (dimars, dijous y diables)

De Reus a Mora

9:33 m. — 1:40 t. — 3:40 t. — 7:19 y 9:57 nit.

De Mora a Reus

4:21 m. — 8:00 m. — 12:08 t. — 5:04 t. — 7:36 a.

De Reus a Tarragona

8:30 m. — 9:17 m. — 2 t. — 7:04 t.

De Tarragona a Reus

7:30 m. — 12:25 t. — 4:30 t. — 8:20 n.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d'arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8:30 m.

SECCIO OFICIAL

De Barcelona (per Tarragona) 7:30 m.

De id. directo 10:30 m.

De id. id. id. 1:30 t.

De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendents de Lloreda) 7:30 a.

De Madrid y Zaragoza 7:30 a.

De Lleyda y Huesca 7:30 a.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 27 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corrent any. Los de Cuba surten de aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que condueixen tropas de reforç a Cuba, portant també correo, no s'han de presentar a l'Administració de correus.

SORTIDAS

Per a Barcelona a las 5:00 m.

Per a id. id. id. a las 2:00 t.

Per a Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicenç 7 m.

Per a id. id. id. (per idem) a las 2:00 t.

Per a Tarragona, directe a las 7:00 m.

Per a Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarragona y casilinas a las 8:00 m.

Per a Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura a las 1:00 t.

Los pobles servits per peatons a las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida a Teruel, Andalucía y Extremadura, que es deposita en los buxos després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

Biblioteca Regionalista

Libreria Regional, carrer de Jesús, 31

SECCIO CATALANA

«Lo Catalanisme», per Valentí Almirall, 10 rals.
«Quadros», per Emili Vilanova, 2 "
«La Didax», per Joseph Feliu y Codina, 2 "
«Cartas Andorranas», per Joseph Aladern, 2 "
«Costums típicas», per id., 2 "
«Alcover», monografia, per id., 4 "
«Poesias», per Manel Marinello, 2 "
«Oda a Barcelona», per Jascinte Verdagner, 4 "
«Lo Pi de las tres branques», per id., 2 "
«L'Aglenya», per Ramon Masferrer, 4 "
«Croquis Pirenenchs», per J. Massó Torrents, 12 "
«La Fada», per id., 4 "
«Catalunya trilingüe», per J. Casas Carbo, 2 "
«Anat pel mon», per Santiago Russinyol, 16 "
«Les Croniques catalanes», per Gabriel Turell, 12 "
«Obres catalanes», per Joseph Ixart, 20 "
«Poesias», de Joan Maragall, 8 "
«Alades», per Emili Guanyabens, 8 "
«Fructidor», drama, per Ignaci Iglesias, 8 "
«Montañas», per Bosch de la Trinxeria, 12 "
«Quan jo era noya», per A. de Riquer, 20 "

SECCIO CASTELLANA

«Música vella», per E. Doris y Bonaplata, 12 "
«Figura y paisaje», per Narcís Oller, 12 "
«Tascant per les Serres», per J. Pons y Mas, 12 "
«Espectres», per Enrich Ibsen, 8 "
«Obras dramáticas de la biblioteca del Teatro Regional», a meytat de preu.
«Cansons Catalanas», harmonizadas per Enrich Morela, han sortit.
«Sant Ramon», 2 rals.
«Planys», 2 "
«El Maçoudi», per Brunet y Bellet, 2 "

SECCIO GALLEGA

«Odas de Anacreonte», per Florencia Vaamonde, 5 rals.
Además están a la venda diferentes obras de celebrats literats catalans, castellans y extranjeris.

Lo Secretari de l'Administració de correus de Reus, Jaume Gilibert, anuncia que el 14 de Desembre de 1907, a las 11 de la nit, se celebrarà la reunió de l'Administració de correus de Reus, en el local de la Administració, a las 11 de la nit.

SECCIO RELIGIOSA

«La Biblia», per J. Pons y Mas, 12 rals.
«El Evangelio», per J. Pons y Mas, 12 rals.

SECCIO COMERCIAL

«El Comercio», per J. Pons y Mas, 12 rals.
«La Industria», per J. Pons y Mas, 12 rals.

BOLES DE REUS

Col·leccions realitzades en lo dia d'ahir a Barcelona, facilitades per lo corresponsal en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

«El Comercio», per J. Pons y Mas, 12 rals.
«La Industria», per J. Pons y Mas, 12 rals.
«El Comercio», per J. Pons y Mas, 12 rals.
«La Industria», per J. Pons y Mas, 12 rals.

Després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

Lo Secretari de l'Administració de correus de Reus, Jaume Gilibert, anuncia que el 14 de Desembre de 1907, a las 11 de la nit, se celebrarà la reunió de l'Administració de correus de Reus, en el local de la Administració, a las 11 de la nit.

Teatro Fortuny

Companya d'òpera y zarzuela espanyola

D. FRANCISCO PEREZ CABRERO

Beneficent Director D. Francisco de Peres Cabrero, lo qual lo honor de dedicarlo als Estats i al públic en general d'aquesta ciutat, ahorta a començar sa carrera. Se posará en escena la òpera espanyola del mestre Bieda, «La Dolores». En lo teatre del Regon al teatre dels Concerts ab lo esmentat programa: «Socorredora», melodia per lo organista dirigida per lo beneficiat «El sueno», wals de típle y dirigida pels cantants per la Srta. Peres Cabrero (L) y dirigida per lo beneficiat Sr. Peres Cabrero.—«Ave Maria», cantada per la Srta. Peres Cabrero (L), coro general y secció coral del «Centro de Lectura» y on se dirigirá la òpera la secció de la secció de Peres Cabrero.

Entrada a localitat 3 rals.—14. 51 paradas 2.

A dos corts de nou en parat.

Imp. de C. Ferrando.—Pisassa de la Constitució.

«Las Provincias», de Valencia, donó la noticia de que D. Francisco Peres Mancha, director de «El Nocturno Universal», de Barcelona, será elegit en las próximas elecciones diputat a Cortes per la districte de Gualter, ab caràcter independent.

Es com que fins ara no hi havia estat. En la seva carrera política, se li ha donat un gran impuls.

Lo recusat d'ahir per concepte de Comarca en la Administració d'aquesta ciutat, puja a la cartilla de gasetes 960.16.

SECCIO LITERARIA

«Las Provincias», de Valencia, donó la noticia de que D. Francisco Peres Mancha, director de «El Nocturno Universal», de Barcelona, será elegit en las próximas elecciones diputat a Cortes per la districte de Gualter, ab caràcter independent.

Es com que fins ara no hi havia estat. En la seva carrera política, se li ha donat un gran impuls.

Lo recusat d'ahir per concepte de Comarca en la Administració d'aquesta ciutat, puja a la cartilla de gasetes 960.16.